AFSLAG 23

Özcan Akyol

AFSLAG 23

2023 Prometheus Amsterdam

Eerste druk september 2023
Tweede druk september 2023

© 2023 Özcan Akyol
Omslagontwerp Jan van Zomeren
Foto auteur Marloes Bosch
Zetwerk Mat-Zet bv, Huizen
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 2758 9

we are like roses that have never bothered to
bloom when we should have bloomed and
it is as if
the sun has become disgusted with
waiting
it is as if the sun were a mind that has
given up on us.

CHARLES BUKOWSKI

De nachtegalen

Ik heb van 't leven vrijwel niets verwacht,
't Geluk is nu eenmaal niet te achterhalen.
Wat geeft het? – In de koude voorjaarsnacht
Zingen de onsterfelijke nachtegalen.

J.C. BLOEM

Gucci and Prada.

CHRIS BROWN

Augustus 2012

Proloog

Hoe het allemaal wéér zo uit de hand kon lopen weet ik eerlijk gezegd ook niet.

Maar als jullie echt alles willen begrijpen, moet ik een paar uur mijn gang kunnen gaan, misschien wel deze hele ochtend. Want ik ken de procedures: jullie hebben van die profielen en dan stop je iemand na een zeikerig verbaal in een hokje en dat speel je dan weer door aan een ongeïnformeerde collega, die mensen als data behandelt. En ik krijg de zogenaamde conclusie veel later te horen, als die onweerlegbaar is en ik geen kans meer heb om uit te leggen wat voor ongelooflijke eikels jullie zijn met júllie stompzinnige interpretatie.

Dus laat me even. Goed?

Het is vaker gebeurd dat ik op dit soort bureaus tegenover twee rechercheurs een bekentenis moest afleggen. Ik denk wel, als ik er goed over nadenk, dat ik niet eerder zo bereid was om mijn verhaal tot in detail uit de doeken te doen.

Best bizar. Het komt door een vorm van vermoeidheid.

Ik bedoel, als ik nu deze ruimte observeer en bijvoorbeeld naar jullie witte plastic bekertjes kijk of deze vergeelde muren op me laat inwerken, kan ik in alle ernst zeggen dat een arrestatie door politieagenten inmiddels een godvergeten cliché is

geworden in mijn leven, evenals alle andere zaken die ik straks zal vertellen – terwijl ze voor anderen ondoorgrondelijk zijn. Het bureau en de medewerkers voelen iets te vertrouwd aan. Dat is me overkomen, als jullie begrijpen wat ik bedoel.

Toen onze juf jaren geleden op de basisschool aan ons vroeg wat we later wilden worden, vlak voor we naar het voortgezet onderwijs zouden gaan, heeft niemand een vinger opgestoken en gezegd 'werkverschaffer voor de recherche'. En toch zit de helft van de jongens uit groep 8 inmiddels ergens in een bajes of ze zijn hard op weg naar die bestemming. Binnenkort kunnen we er een reünie organiseren.

Ik zie het ongeduld op jullie gezichten, daarom steek ik van wal. Het enige wat ik nog wens is dat jullie me zo weinig mogelijk onderbreken. Hoe stiller jullie tweeën zullen zijn, des te meer ik over deze hossel vertel. Dat beloof ik.

I

Op die ene ochtend in 2005, om en nabij zeven jaar geleden, werd ik voor het huis van mijn ouders afgezet, met de boodschap dat ik iets van mijn leven moest maken.

Heel de rit vanuit Den Haag hadden de rechercheurs niets tegen me gezegd. Al keek de langste van het duo wel af en toe streng in de binnenspiegel, alsof hij me wilde laten merken dat het deze keer menens was. Meer kansen zou ik, met mijn geschiedenis, niet krijgen. Dat zei hij ook een paar keer op dat complex.

En uitgerekend voor de deur van ons woonhuis, in die vieze auto, moest die aansteller het bericht herhalen, terwijl hij zijn lichaam half had gekanteld. Vroeger had ik wel respect voor mensen met zijn baan, dat kwam omdat ik naar series als *MacGyver* en *Miami Vice* keek. Dat wereldje had iets romantisch. Die Sonny Crockett was wel tof, man. Hij pakte boeven en tussendoor sliep hij met mooie vrouwen. En Ricardo Tubbs zag eruit als een rockster.

Het kinderslot in de auto gaf me een minderwaardig gevoel: ik was hun beest. Ze kwamen het afleveren. Eerst stapten de rechercheurs zelf uit, heel langzaam, zodat iedereen in de buurt naar ze kon kijken. Daarna trok die slungel mijn portier

open, hij dacht dat hij wat voorstelde, gekleed in zijn domme overhemd en ribfluwelen broek. Heel even, op een onbewaakt moment, wilde ik hem in zijn smoel spugen.

'Is er iemand thuis?' vroeg hij.

'Je moet normaal doen. Ik heb ook mijn grenzen.'

Die kerel wist dat hij me een paar weken in de cel had vastgehouden en toch stelde hij dit soort onnozele vragen. En voortdurend kwam hij met domme theorietjes. Hij verneder-de me zonder zich daar zelf bewust van te zijn.

Tijdens onze eerste ontmoeting nam hij een koran mee, om maar iets te noemen. Hij eiste hem te laten zien welke passage mijn gedrag rechtvaardigde of zo. Ik moest de tekst aanwijzen. Hij raaskalde aan één stuk door. Ik legde hem uit dat wij thuis geen moslims zijn en dat mijn vader het gelukkigst wordt van een fles vieux van het merk Floryn. Dat begreep hij niet. En nogmaals, dat komt ontegenzeggelijk omdat jullie allemaal met die voorgebakken profielen werken. Jullie weten niets.

De vitrages van de buren schoven opzij. Ik snapte het wel, ze zaten druk met elkaar te texten, iedereen moest weten dat ik los was. Het kon me niets verrotten.

Ik ademde niet anders dan normaal, maar op die ochtend voelde het als een weldaad – de koele lucht van onze buurt in mijn longen, plus een mix van knoflook en allerlei soorten brandstof. Ik werd er emotioneel van, serieus. Meer wil ik er niet over zeggen. Behalve dat ik best een poos wilde huilen. Hard en lang. Alleen lukte het niet. Het lukt me nog steeds niet.

'Je mag op de bel drukken.'

Ik deed het om van ze af te zijn, ze werkten me behoorlijk op de zenuwen.

'O, jij bent er weer,' prevelde mijn moeder. Ze trok de deur

wagenwijd open. Op haar kruin lag paars haar, dat ze altijd met henna verfde. Haar wallen waren donkerder dan normaal. Ik verwachtte een boze preek in het Turks. Deze keer bleef ze opvallend apathisch.

'Goedemorgen, mevrouw. We hebben uw zoon thuisgebracht. Hij heeft ons ontzettend goed geholpen en daarom is zijn voorarrest omgezet in de uiteindelijke straf.'

Ze staarde die sukkel schaapachtig aan. 'Wat zegt hij?'

'Ik heb verteld dat mijn ouders geen Nederlands spreken. Jullie luisteren nooit. Ik zei toch dat mijn broer en ik altijd moeten tolken als ze ergens een afspraak hebben, in het gemeentehuis, op school, of bij de huisarts... Dat staat in die stapels verklaringen die ik ondertekende, verdomme, op bijna elke bladzijde. Neem me een keer serieus.'

In de verte, vanuit de dakkapellen, scholden mijn jeugdvrienden de rechercheurs uit, zonder zichtbaar te zijn. Zij werden de achterblijvers genoemd, oftewel: de gasten die als twintigers nog steeds bij hun ouders woonden. Iemand riep op gedempte toon over mijn begeleiders dat ze de hoeren van justitie waren, hij zong de tekst als een voetbalhooligan.

Ik moest daar, hoe stom ook, een beetje om grinniken. Het was een kinderachtige zenuwlach, iets wat ik niet onder controle kreeg, maar ik vond het serieus grappig. Als politieagent kon je beter niet in onze wijk komen. De oom van Nihat, een jongen uit de buurt, werkte bij het korps, en toen dat bekend werd durfde niemand nog met hem om te gaan. We wisten niet of we hem konden vertrouwen. Eigenlijk werd hij verstoten.

Een show maakten ze er niet van. Dat moet ik toegeven. Het was niet zo dat ze me nog langer gingen pijnigen. Die gasten stapten rustig in de auto en reden stapvoets weg.

Mijn moeder herschikte de jassen aan de kapstok en spie-

gelde alle schoenen. Dat deed ze ook met producten in de koelkast. Bij haar moest alles recht staan, met de merkjes en labels naar voren. Ze stak een hand uit en maande me mijn bomberjack te geven, zonder te praten of te kijken. Ik wilde niet weten wat voor woede of verdriet er in haar ogen zat.

'Ben je niet boos op me?' vroeg ik.

'*Başa gelen çekilir*.' Ik weet niet zo goed hoe ik die zin letterlijk moet vertalen. Het punt is dat je bij elke poging de oorspronkelijke betekenis volledig verminkt. De Turkse taal is poëtisch. Het eerste wat tijdens het tolken sneuvelt, zijn de ziel en het gevoel. Hoe dan ook, dan snappen jullie er nog niets van, dus weet je, ga er voor het gemak van uit dat ze me vertelde dat we alles wat ons overkomt lijdzaam moeten dragen.

'Wil papa me vermoorden?'

'Hij is niet thuis,' antwoordde ze. 'Ze zijn in het café aan het kaarten. Ik maak iets te eten voor je. Gooi de vieze spullen boven voor de wasmachine.'

'Is hij wel boos?'

'Hij drinkt elke avond sinds je weg bent. Je hebt hem een goede reden gegeven.'

'Ik kon er niets aan doen. Dit is ook jullie schuld.'

'Er is soep. En bulgurköfte. Nog een paar minuten. Ga douchen.'

Ik klom de trap op, legde mijn tas met kleding in de gang en sloop naar mijn slaapkamer, waar het bed, vlak onder de grote landkaart van Turkije, onberispelijk was opgemaakt, alsof ze wist dat ik vandaag zou thuiskomen.

Al die tijd, in afzondering, tweehonderd kilometer verderop, had ik met één prangende vraag gezeten. In die ruimte, al acht jaar mijn habitat, kon ik het antwoord vinden, op een doodeenvoudige plek. Ik wilde weten of het geld, dat ik in sta-

pels had gespaard, en dus niet bij een bank of zo, nog steeds op dezelfde plaats lag.

Tijdens die periode van mijn leven, dus in 2005, daar speelt deze shitzooi zich af, voor het geval jullie het allemaal zijn vergeten, luisterde ik altijd naar Nederlandstalige muziek. Dan moet je denken aan BLØF, Volumia!, Acda en De Munnik en Antonie Kamerling, die me intens verdrietig maakte toen ik hoorde dat hij zichzelf had opgehangen. Ik kende hem niet. Toch werd ik geraakt door zijn overlijden. Dus niemand mag zeggen dat ik een psychopaat ben. De muziek liet me kennismaken met mensen buiten onze buurt. Dit was in de tijd dat we nog eenvoudige singletjes moesten kopen, in die kartonnen doosjes, inclusief een mooie foto van de artiest op de voorkant. Meestal stonden er slechts twee of drie nummers op.

Ik hield mijn adem in. Dan kon ik alles goed horen. Er zat, als niemand de buit had gevonden, iets van tienduizend euro in een van die hoesjes.

Ik doorzocht het rek met mijn muziekcollectie op mijn bureau, trok alle glimmende cd's eruit, en verdomd als het niet waar was, het geld zat er nog in. De gekleurde biljetten bezorgden me een shot serotonine. Ik blies de lucht uit mijn neus en hijgde licht euforisch.

Jullie denken misschien dat ik me nu verlul, en dat ik het beter niet had kunnen zeggen van die knaken, maar dat zien jullie verkeerd. Ik telde alles en de helft was verdwenen. Er stond daar niets over in het politiedossier, onder het kopje 'inbeslagnames'. Dus iemand anders heeft het gepakt, en ik verdenk een van jullie collega's, die misschien met die pegels nu cadeautjes voor zijn kinderen heeft gekocht of een of ander stom voetbalshirt. Die kerels hebben me keihard genaaid.

Je kunt nooit eerlijk of kwetsbaar zijn, het is me langzamer-

hand duidelijk. Daar zal ik wat mij betreft voor één keer verandering in brengen. Ik ga jullie toch van begin tot eind vertellen wat er precies is gebeurd, van de periode 2005 tot en met 2012.

Ik hoef geen medelijden, daar ben ik niet op uit. Weten jullie wat het is? De meeste mensen hebben hoop als brandstof, ze denken bij tegenslag dat het vanzelf weer goed komt omdat ze perspectieven voor zichzelf zien. Dat heb ik niet meer, man. En dat is allesbehalve zielig of anderzijds sneu. Het is juist goed. Want het geeft een vorm van soevereiniteit. Iemand die niets meer van het leven verwacht, kun je doodeenvoudig niet meer raken. In dat stadium ben ik terechtgekomen. En door iets eigenaardigs voel ik me er comfortabel bij.

II

Ik kan niet zeggen dat ik met een uitgekiend plan de hort op ging, iets waarover ik eindeloos had nagedacht. Ik voorspelde dat mijn vader zou schreeuwen, eerst uitgebreid tegen mij en daarna was onze moeder natuurlijk de klos. Zo ging het steevast. Daar voelde ik weinig voor.

Je moet begrijpen, hoe vreemd het ook klinkt, dat hun hysterie en drama me amper nog raakten, maar ik zag er geen heil meer in. Die godvergeten voorspelbaarheid. Van mij hoefde het allemaal niet meer. Ik hoopte ergens op de middelbare school dat mijn ouders ook zouden groeien in hun hoofd en dat het thuis rustiger werd. Dat kon ik dus mooi op mijn buik schrijven. Ze bleven net zo kinderachtig als altijd met hun onderlinge vetes en verwijten.

Ik propte een voetbaltas vol met spullen, zoals kleding, telefoonladers en een tandenborstel, spoot het bodempje van de fles Rochas leeg in mijn hals en op mijn armen en staarde kort naar de schoolboeken en schriften die op het bureau lagen.

Ik wist inmiddels, dankzij die test van de reclassering, dat ik hoogbegaafd was of zo, in ieder geval op het gebied van emotionele intelligentie. Je had die kop van de ambtenaar moeten zien. Die kreeg de resultaten amper uit zijn strot geperst. Alsof

hij het jammer vond dat ik geen ontoerekeningsvatbare dwaas was, want voor jullie is dat natuurlijk eenvoudiger werken, dan kun je me in dát hokje stoppen en voor de rest mogen de andere instanties het uitzoeken.

Ik had er geen trek meer in, voor mij leed het geen twijfel dat ik niet meer naar school zou gaan, ondanks alle verwachtingen van mijn ouders, die nog steeds een potentiële dokter of advocaat in me zagen, omdat ze helemaal niets begrepen van het onderwijssysteem. Echt totaal geen flikker. Het ergste was dat ze het voor zichzelf wilden, die baan met status en geld. Mijn moeder zou in het theehuis opscheppen over mijn maatschappelijke positie en mijn vader zocht subsidie voor zijn lamlendigheid. Ze bekeken het maar, met hun stupide gedram. Het zat er niet meer in. Dat wist ik zeker.

Hoewel ik echt vastberaden was om te vertrekken, voelde ik de twijfel in mijn verzuurde benen, die in eerste instantie een beetje blokkeerden, alsof iemand een ton lood om mijn kuiten had geknoopt. Het is niet zomaar wat, het ouderlijk huis definitief verlaten, in de wetenschap dat je er nooit meer zult terugkeren. Toch deed ik het. In mijn hoofd klonk dramatische filmmuziek. Het einde van een fase in mijn leven.

Ik wandelde naar de schuur van Barbarossa, een paar straten verderop, grenzend aan het beekje dat de wijken van elkaar scheidt. Ik kende zijn echte naam niet. Iedereen noemde hem al jaren zo, volgens mij vanwege zijn rode baard. Later heb ik het wel ontdekt, daar ga ik nog over vertellen.

Ik klopte vier keer op het kozijn, boven mijn hoofd sprong een cameralicht op groen en iets later piepte en kraakte de houten deur voorzichtig open.

'Jij bent er weer,' zei hij. 'Dat had ik niet verwacht.' Hij drukte zachtjes de deur dicht.

'Ik kom even kijken, abi. Mijn spullen zijn meegenomen.'

'Ben je geen beter mens geworden tijdens je vakantie?' vroeg hij.

'Ik heb wel plannen in die richting.'

Ik kende niemand die zo afstandelijk en tegelijkertijd zo betrouwbaar was als Barbarossa. Hij velde nooit oordelen over andere mensen, terwijl ik zeker wist dat hij alle verhalen hoorde, precies vanwege die eigenschappen. Hij droeg altijd een grijs overhemd over een donkerkleurige pantalon. Waar hij precies uithangt ga ik jullie niet vertellen, want misschien zit hij nog steeds in de hossel, en met deze kwestie heeft hij niets te maken, laat dat duidelijk zijn.

'Het zijn moeilijke tijden. De mensen verdienen weinig geld. Iedereen probeert te pingelen en dat begrijp ik wel. Waar het kan denk ik met de klanten mee. We zitten allemaal in hetzelfde schuitje. We moeten elkaar helpen. We zijn één volk, één republiek en één natie.'

'Tjonge, Barbarossa, wat een gezeik hiero. Ik wist niet dat ik naar een campagnebijeenkomst van Erdoğan was gelopen.'

'Hij doet zijn best. De Russen en joden werken hem tegen.'

Het stond me tegen dat bijna alle ondernemende Turken vroeg of laat over politiek begonnen te praten, terwijl ze nooit een krant lazen. Die gekken pikten hun fabels van Facebook en sloegen je daar heel de dag mee om de oren. Dat was ik toen al behoorlijk beu, serieus.

'Wat is dat voor merk?' Ik wees naar een blauwe trui die aan een knaapje hing.

'Dolce & Gabbana. Hij is vorige week binnengekomen. Een origineel exemplaar.'

'Wat kost-ie?'

Barbarossa dacht even na. 'Honderdvijfenzeventig euro.'